

Pavle Sicherl

Kje je Slovenija?

Ta razprava je bila pripravljena za simpozij v SAZU ob 10-letnici smrti akademika Aleksandra Bajta oktobra 2010. Primerjalna analiza Slovenije v tej razpravi je predstavljena v **treh empiričnih oddelkih: Slovenija v Jugoslaviji, Slovenija v Evropski uniji in v oddelku sedanja kriza v Evropi in Sloveniji**, ki vsebuje tudi obravnavo tranzicijske depresije v Sloveniji. V metodološkem delu je prikazana nova generična statistična mera S-časovna-distanca, ki prinaša boljše razumevanje položaja.

Zaključki prinašajo potrebni realizem v ocene o položaju Slovenije v Jugoslaviji in v Evropi. Opazovanje gibanja produktivnosti dela v Sloveniji, tako v Jugoslaviji kot v samostojni državi, kaže, da je **zmanjševanje učinkovitosti uporabe vloženih sredstev bilo karakteristično za obe obdobji**, s pomembnimi ekonomskimi in družbenimi posledicami. Skozi obe obdobji je bil **glavni problem Slovenije učinkovitost gospodarjenja in investiranja; kvaliteta razvoja in ne toliko kvantiteta proizvodnih faktorjev**.

Tudi v Triadi razvitega sveta (ZDA, Evropa, Japonska) je finančna kriza razpočila balon nerealnih konceptov in špekulacij. Rezultat je med drugim analizirani velik padec deleža investicij v BDP. Ta delež investicij je padel za 15 let nazaj v Sloveniji in EU27, 17 let za ZDA in več kot 30 let za Japonsko. **To bo v prihodnosti vplivalo na zmanjševanje stopenj rasti**. Hitra gospodarska rast se seli na druga področja.

Produktivnost dela je za EU15 za 24 odstotkov višja kot v Sloveniji, na uro dela pa za okoli 50 odstotkov višja. **Slovenija je celo na vrhu napihnjenega balona v letu 2008 v BDP na prebivalca zaostajala za povprečjem EU15 za okoli 10 let in za ZDA 24 let, po produktivnosti dela pa za Evropo celo za 23 let, po deležu investicij v raziskave in razvoj pa za 28 let. Kvaliteta ni sledila kvantiteti.**

Tranzicija v Sloveniji ne more služiti kot izgovor za prepočasno kvalitativno prestrukturiranje in premajhno pozornost komponenti sinergije in trajnosti. Analiza produktivnosti dela v Sloveniji je pokazala velike razlike v primerjavi z EU15 in ZDA. **To so dejstva, ki bi jih morali vedeti in razumeti tako politiki kot socialni partnerji in prebivalstvo**, da bi pri svojih odločitvah in ravnanju izhajali iz realne ocene stanja. **Popolnoma je jasno, da ne moremo pričakovati evropskih plač pri takih razlikah v produktivnosti dela**. Analiza stanja, kje smo in kam gremo z dosedanjim pristopom pa jasno vodi do zaključka, da so **potrebne radikalne spremembe mišljenja in usklajenega delovanja na številnih področjih, ki so med seboj povezana. Zato je družben konsenz v tej smeri nujno potreben za izhod iz krize.**